

УДК 658.152

*Т. Ю. Чайка,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
С. Є. Лошакова,
старший викладач кафедри економічного аналізу та обліку
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
О. Ю. Калашнік,
спеціаліст кафедри економічного аналізу та обліку
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*

РОЗРАХУНОК ФОНДОВІДДАЧІ ЗА ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ НП(С)БО УКРАЇНИ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЇЇ ОЦІНКИ І АНАЛІЗУ

*T. Chaika,
PhD in Economics,
Associate Professor of economic analysis and accounting,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»
S. Loshakova,
Senior Lecturer of economic analysis and accounting,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»
O. Kalashnik,
Specialist of economic analysis and accounting,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

CALCULATION OF FIXED ASSETS TURNOVER RATIO ON FINANCIAL STATEMENTS OF NAS OF UKRAINE AND CURRENT TRENDS IN ITS EVALUATION AND ANALYSIS

Мета статті – дослідити ступінь впливу методики розрахунку і оцінки фондівіддачі на результати аналізу. Удосконалити практичні рекомендації щодо моніторингу оборотності основного капіталу з урахуванням цілей аналізу і галузевої специфіки підприємства.

Для виявлення та систематизації суттєвих характеристик різних методик оцінки та аналізу фондівіддачі були використані системно-структурні і логіко-аналітичні методи дослідження. Інформаційною базою для емпіричного розвідувального графічного аналізу послужили дані фінансової звітності українських підприємств КВЕД 55.10, а також статистична інформація Державної Служби Статистики України.

Існують різні підходи до конструювання формули фондівіддачі. При виборі знаменника формули необхідно враховувати цілі аналізу. Фінансовий моніторинг та оцінювання ефективності інвестицій в фіксований капітал доцільно проводити за формулою фондівіддачі, в знаменнику якої – залишкова вартість основних засобів. Якщо ж аналіз проводиться в інтересах подальшого прийняття технічних і техніко-економічних управлінських рішень, то доцільніше використовувати формулу фондівіддачі, в знаменнику

якої – первісна вартість основних засобів. Різниця між фондовіддачею за первісною і залишковою вартістю основних засобів, як правило, значно більше різниці між їх темпами росту. При діагностиці динаміки і тенденції зміни фондовіддачі, вибір в якості знаменника формули фондовіддачі первісної чи залишкової вартості основних засобів, очевидно, не робить істотного впливу на результати аналізу.

Нормативні значення коефіцієнта фондовіддачі відсутні; цей показник дуже сильно розрізняється залежно від галузевої приналежності підприємства. При проведенні аналізу доцільно порівнювати рівень і тенденцію зміни фондовіддачі з середньогалузевими значеннями.

Результати дослідження сприяють усуненню можливих протиріч між цілями аналізу і обраною методикою моніторингу оборотності фіксованого капіталу. Удосконалено підхід до вибору способу розрахунку і оцінки фондовіддачі з урахуванням цілей аналізу і галузевої специфіки підприємства. Подальші дослідження можуть бути пов'язані з проведенням емпіричних спостережень, спрямованих на уточнення кількісних і якісних показників впливу методики розрахунку фондовіддачі на результати аналізу.

The purpose of the article is to investigate the degree of influence of the calculation methodology and the estimation of return on assets on the results of analysis. To improve practical recommendations for monitoring the turnover of fixed capital, taking into account the objectives of the analysis and industry specificity of the enterprise.

To identify and systematize the essential characteristics of different methods of evaluation and analysis of capital productivity, system-structural and logical-analytical methods of research were used. The information base for empirical reconnaissance graphical analysis was provided by the financial statements of Ukrainian enterprises KVED 55.10, as well as statistical information of the State Statistics Service of Ukraine.

There are various approaches to the construction of the return on assets formula. When choosing the denominator of the formula, it is necessary to take into account the analysis objectives. Financial monitoring and evaluation of the effectiveness of investments in fixed capital is advisable to carry out by the formula of capital productivity, in the denominator of which is the residual value of fixed assets. If the analysis is conducted in the interests of further adoption of technical and technical and economic management decisions, it is more appropriate to use the return on capital ratio, in the denominator of which - the initial value of fixed assets. The difference between capital productivity on the initial and on the residual value of fixed assets, as a rule, is much greater than the difference between their growth rates. When diagnosing the dynamics and trends in the change in return on assets, the choice as a denominator of the return on assets ratio of the original or residual value of fixed assets obviously does not have a significant effect on the results of the analysis.

Normative values of the coefficient of return on assets are absent; this indicator is very different depending on the branch of the enterprise. When carrying out the analysis, it is expedient to compare the level and the trend of the change in the return on assets with the average industry values.

The results of the research contribute to the elimination of possible contradictions between the objectives of the analysis and the chosen methodology for monitoring the turnover of fixed capital. The approach to the choice of the method of calculating and estimating the return on assets has been improved taking into account the objectives of the analysis and the sectoral specifics of the enterprise. Further studies may be related to the conduct of empirical observations aimed at clarifying the quantitative and qualitative indicators of the impact of the methodology of calculating the return on assets to the results of the analysis.

Цель статьи – исследовать степень влияния методики расчета и оценки фондоотдачи на результаты анализа. Усовершенствовать практические рекомендации по мониторингу

оборачиваемости основного капитала с учетом целей анализа и отраслевой специфики предприятия.

Для выявления и систематизации существенных характеристик различных методик оценки и анализа фондоотдачи были использованы системно-структурные и логико-аналитические методы исследования. Информационной базой для эмпирического разведывательного графического анализа послужили данные финансовой отчетности украинских предприятий КВЭД 55.10, а также статистическая информация Государственной службы статистики Украины.

Существуют различные подходы к конструированию формулы фондоотдачи. При выборе знаменателя формулы необходимо учитывать цели анализа. Финансовый мониторинг и оценку эффективности инвестиций в фиксированный капитал целесообразно проводить по формуле фондоотдачи, в знаменателе которой – остаточная стоимость основных средств. Если же анализ проводится в интересах дальнейшего принятия технических и технико-экономических управленческих решений, то целесообразнее использовать формулу фондоотдачи, в знаменателе которой – первоначальная стоимость основных средств. Разница между фондоотдачей по первоначальной и по остаточной стоимости основных средств, как правило, значительно больше разницы между их темпами роста. При диагностике динамики и тенденций изменения фондоотдачи, выбор в качестве знаменателя формулы фондоотдачи первоначальной или остаточной стоимости основных средств, очевидно, не оказывает существенного влияния на результаты анализа.

Нормативные значения коэффициента фондоотдачи отсутствуют; этот показатель очень сильно различается в зависимости от отраслевой принадлежности предприятия. При проведении анализа целесообразно сравнивать уровень и тенденцию изменения фондоотдачи со среднеотраслевыми значениями.

Результаты исследования способствуют устранению возможных противоречий между целями анализа и выбранной методикой мониторинга оборачиваемости фиксированного капитала. Усовершенствован подход к выбору способа расчета и оценки фондоотдачи с учетом целей анализа и отраслевой специфики предприятия. Дальнейшие исследования могут быть связаны с проведением эмпирических наблюдений, направленных на уточнение количественных и качественных показателей влияния методики расчета фондоотдачи на результаты анализа.

Ключові слова: формула фондоддачі; коди фінансової звітності НП(С)БО України; первісна вартість основних засобів; залишкова вартість основних засобів; ефективність основних засобів; показники основних засобів; коефіцієнти основних засобів; інтенсивність використання основних засобів.

Key words: formula of fixed assets turnover ratio; codes of financial statements of NAS of Ukraine; total fixed assets; net fixed assets; efficiency of fixed assets; indicators of fixed assets; coefficients of fixed assets; intensity of use of fixed assets.

Ключевые слова: формула фондоотдачи; коды финансовой отчетности НП(С)БУ Украины; первоначальная стоимость основных средств; остаточная стоимость основных средств; эффективность основных средств; показатели основных средств; коэффициенты основных средств; интенсивность использования основных средств.

Постановка проблеми. Інтенсивність використання капіталу є важливим фактором, що визначає економічну ефективність підприємства. Фондовіддача - базовий індикатор оборотності основного (фіксованого) капіталу. Її значення характеризують рівень ділової активності та використовуються при прийнятті управлінських рішень менеджментом підприємства, інвесторами, кредиторами, іншими зацікавленими користувачами фінансової аналітики. В даний час існують різні підходи до методики розрахунку даного показника. Виявлення специфічних особливостей цих методик, удосконалення підходів до проведення

порівняльних зіставлень інтенсивності використання основних засобів є необхідною умовою адекватності одержуваної підсумкової аналітичної інформації та прийнятих на її основі управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль і місце показників ефективності використання основних засобів в системі діагностики фінансово-економічного стану підприємства досліджені в роботах Н. Г. Сікетіної [1], А. Йонкіс-Зацної (Jonkisz-Zacny, A.) [2]. Істотні особливості обліку основних засобів, що впливають на якість вихідної інформації для аналізу, представлені в роботах С. В. Брік, Н. Ю. Мардус, О. О. Фальченко [3]. Окремих аспектам методики оцінки та аналізу оборотності основних засобів присвячені роботи О. П. Сологуб, А. В. Ніконенко, Л. О. Дорогань [4], Є. О. Кончаковського, Ю. О. Живогляд [5], Р. Снеідере (Sneidere, R.), Л. Кавале (Kavale, L.) [6], Х. Фарук (Faruk, H.), А. Хабіб (Habib, A.) [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На жаль, в даний час не існує чітких рекомендацій щодо диференціації застосування різних методик оцінки фондівддачі в залежності від цілей аналізу. Також потребує вдосконалення механізм врахування галузевої специфіки при аналізі рівнів та тенденцій зміни інтенсивності використання основного (фіксованого) капіталу підприємства.

Мета. Дослідити ступінь впливу методики розрахунку і оцінки фондівддачі на результати аналізу. Удосконалити практичні рекомендації щодо моніторингу оборотності основного (фіксованого) капіталу з урахуванням цілей аналізу і галузевої специфіки підприємства.

Методи дослідження. Для виявлення та систематизації суттєвих характеристик різних методик оцінки та аналізу фондівддачі були використані системно-структурні і логіко-аналітичні методи дослідження. Інформаційною базою для емпіричного розвідувального графічного аналізу послужили дані фінансової звітності українських підприємств КВЕД 55.10 (діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування), складеної відповідно до НП(С)БО України, за період 2013 – 2017 рр. [8, 9, 10], а також статистична інформація, що міститься в статистичному збірнику «Діяльність суб'єктів господарювання» Державної Служби Статистики України за 2016 рік [11].

Виклад основного матеріалу. У відповідності до НП(С)БО України 7 «Основні засоби», «основні засоби - матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [12]. У відповідності до IAS 16, основні засоби (Property, Plant and Equipment) – матеріальні об'єкти, що їх: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду [13].

Показник фондівддачі є традиційним індикатором інтенсивності використання основних засобів, який досить широко використовується як в закордонній, так і у вітчизняній практиці техніко-економічного аналізу. Поряд з фондоемістістю і фондоозброєністю, він входить до трійки найбільш часто вживаних в практичній аналітичній роботі загальних показників ефективності основних засобів [1].

Фондівддача (коефіцієнт оборотності основних засобів, коефіцієнт обороту фіксованих активів; коефіцієнт обороту фіксованого капіталу) (fixed assets turnover; інша назва – fixed assets turnover ratio; інша назва – capital productivity of fixed assets) (*FAT*; інша аббревіатура – *PP & E turnover*) характеризує інтенсивність використання основних засобів підприємства. Загальна формула розрахунку фондівддачі має вигляд:

$$FAT = \frac{Revenue}{PP \& E}, \quad (1)$$

де *Revenue* – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (revenue; інша назва – net sales);

PP & E – вартість основних засобів (property, plant and equipment; інша назва - fixed assets; інша назва – capital assets).

Фондівддача – показник оборотності основних засобів – показує, скільки виручки (доходу) припадає на одиницю вартості основних засобів. Тобто, кажучи іншими словами, фондівддача характеризує кількість повних циклів обороту основного (фіксованого) капіталу в періоді.

Уніфікованій формулі фондівддачі не існує. Спостерігаються відмінності в підходах як до формування чисельника, так і до формування знаменника даного показника, причому варіабельність цих показників досить значна. На рисунку 1 представлені найбільш поширені варіанти представлення формули фондівддачі, які можна розрахувати за даними фінансової звітності підприємства відповідно до НП(С)БО України (вартісний метод розрахунку фондівддачі).

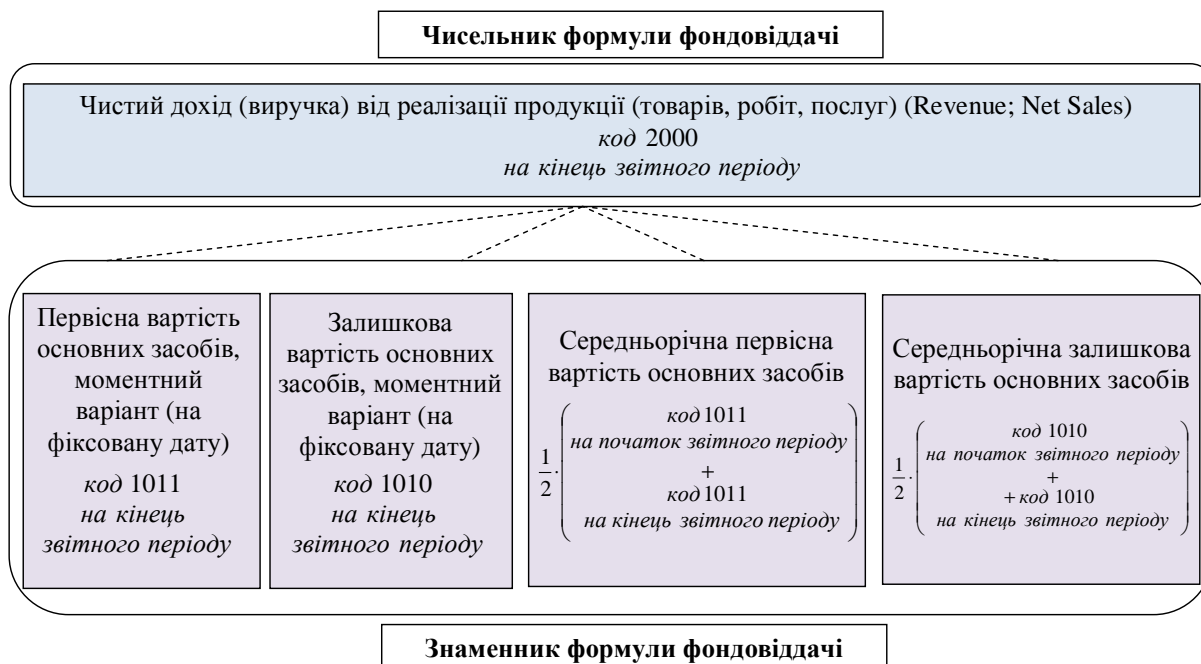

Рисунок 1. Варіанти чисельника і знаменника формули фондовіддачі та розрахунок відповідно до фінансової звітності НП(С)БО України

При виборі знаменника формули фондовіддачі визначальними є цілі і концепція аналізу. Технологічні характеристики основних засобів слабо залежать від їх віку. Тому в разі вимірювання за *залишковою вартістю* основних засобів (net fixed assets), спостерігається тенденція до збільшення фондовіддачі з ростом терміну експлуатації основних засобів на момент вимірювання. Такий підхід виправданий з точки зору *фінансового моніторингу*, однак не відображає реальний техніко-економічний стан підприємства. Фондовіддача за залишковою вартістю служить індикатором ефективності інвестицій в основні засоби, цей показник активно використовується інвесторами і кредиторами для оцінки ефективності діяльності підприємства. При цьому аналіз необхідно доповнювати оцінкою зносу основних засобів, оскільки затримки в реінвестуванні обладнання призводять до штучного завищення показника фондовіддачі. Порівняно низькі показники фондовіддачі за залишковою вартістю можуть бути пов'язані з недавніми великими інвестиціями в основний капітал. Таким чином, високі або низькі значення фондовіддачі за залишковою вартістю не завжди корелюють з продуктивністю.

Вибір в якості знаменника у формулі фондовіддачі *первісної вартості* основних засобів (total fixed assets), дозволяє відстежити зміни фактичної продуктивності устаткування. Аналіз фондовіддачі за первісною вартістю дозволяє приймати техніко-економічні управлінські рішення. З точки зору техніко-економічної діагностики, велике значення має поділ основних засобів (ОЗ) на виробничі та невиробничі. Нажаль, фінансова звітність підприємств за НП(С)БО України не завжди надає можливість провести аналіз відповідно до цього розподілу. Брик, С. В., Мардус, Н. Ю., Фальченко, Е. А. (2015) відзначають: «щодо невиробничих ОЗ, то треба зазначити, що поділ ОЗ на виробничі та невиробничі має значення для підприємств, на які поширюються норми розд. III ПК і які зобов'язані розраховувати різниці. Інші підприємства згідно з правилами бухгалтерії не розрізняють ОЗ за господарською ознакою» [3].

В цілому, при виборі знаменника формули фондовіддачі вітчизняна традиція в більшій мірі віддає перевагу первісної вартості основних засобів [4; 5], а зарубіжна - залишкової [6; 7].

Розрахунок на основі середньорічних показників точніше розрахунку на основі моментних показників. Однак, зважаючи на достатню міру стабільності і інерційність зміни вартості основних засобів в динаміці, застосування моментних показників вартості основних засобів замість середніх за період, не має значного впливу на точність і результати вимірювань.

На рисунку 2 представлені: фондовіддача за середньорічною первісною вартістю основних засобів (FAT_{TFA}); фондовіддача за середньорічною залишковою вартістю основних засобів (FAT_{NFA}); темпи росту фондовіддачі за середньорічною первісною вартістю основних засобів ($Growth Rate_{FAT_{TFA}}$); темпи росту фондовіддачі за середньорічною залишковою вартістю основних засобів ($Growth Rate_{FAT_{NFA}}$) підприємств ПрАТ «Дністер», ПрАТ «Харківтурист», ПрАТ «Готель Дніпро» за період 2013-2017 роки (вид діяльності всіх перелічених підприємств за КВЕД 55.10 – «Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення»).

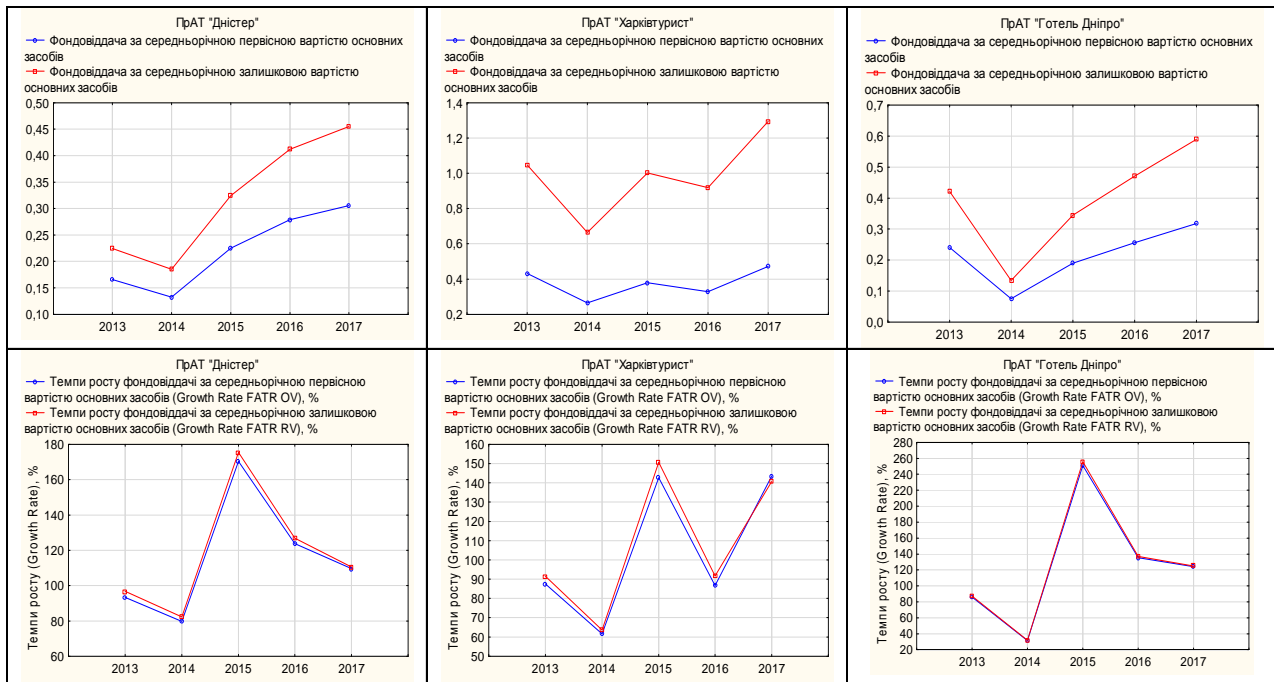

Рисунок 2. Динаміка фондівддачі і темпів росту фондівддачі за первісною та залишковою вартістю підприємств ПрАТ «Дністер», ПрАТ «Харківтурист», ПрАТ «Готель Дніпро» за період 2013-2017 роки

Фондівддача, яка розрахована за залишковою вартістю (FAT_{NFA}), більше або дорівнює фондівддачі, розрахованій за первісною вартістю (FAT_{TFA}). При цьому рівність досягається тільки при нульовому зносі основних засобів. З ростом зносу основних засобів, різниця між FAT_{NFA} і FAT_{TFA} збільшується. Як видно з розвідувального графічного аналізу (рисунок 2), відмінності між FAT_{NFA} і FAT_{TFA} , як правило, істотно вище відмінностей між їх темпами росту. Таким чином, вибір в якості знаменника у формулі фондівддачі первісної чи залишкової вартості основних засобів, очевидно, не має значного впливу на оцінку тенденції зміни фондівддачі. Разом з тим, проводячи порівняльні зіставлення статистичних даних, необхідно перш за все переконатися у відсутності значущих відмінностей застосовуваних методик розрахунку фондівддачі.

Коефіцієнт фондівддачі істотно варіює залежно від галузевої приналежності підприємства, і тому не має загальноприйнятого нормативу. Сприятливою тенденцією є зростання фондівддачі. При цьому причиною зростання фондівддачі може бути як підвищення ефективності використання основних засобів, так і деякі інші обставини, зокрема, проведення аутсорсингу (який характеризується підтримкою обсягу продажів більш низькими інвестиціями в фіксований капітал). Крім того, короточасне зростання фондівддачі може свідчити про продаж надлишкових основних засобів.

У зв'язку з вищевикладеним, велике діагностичне значення має порівняння коефіцієнта фондівддачі розглянутого підприємства з середньогалузевим рівнем (рисунок 3). Порівняння з історичними значеннями підприємства (зі значеннями за попередні періоди) також надає можливість більш повної оцінки ефективності використання основного капіталу.

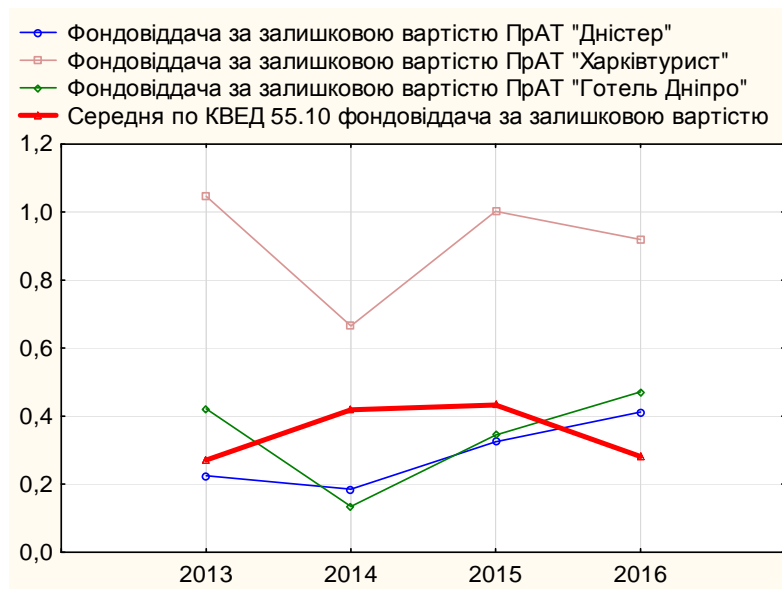

Рисунок 3. Порівняння динаміки фондівіддачі за залишковою вартістю підприємств ПрАТ «Дністер», ПрАТ «Харківтуріст», ПрАТ «Готель Дніпро» та середньої фондівіддачі за КВЕД 55.10 за період 2013-2016 роки

Графічний розвідувальний аналіз (рисунок 3) показав істотне стабільне перевищення відхилень фондівіддачі ПрАТ «Харківтуріст» у порівнянні з середньогалузевими значеннями. Якщо прийняти припущення, що підприємства, які здійснюють один і той же вид діяльності, мають схожу структуру витрат ресурсів, подібний результат можна трактувати як свідчення високої якості менеджменту ПрАТ «Харківтуріст» у напрямку використання фіксованих активів. Фондовіддача ПрАТ «Дністер» і ПрАТ «Готель Дніпро» демонструє незначні коливання в зоні середньогалузевих значень і в цілому знаходиться в сприятливому для даного КВЕД діапазоні. Таким чином, порівняння з середньогалузевими рівнями дозволяє провести більш змістовну діагностику фондівіддачі.

У сучасних зарубіжних економічних дослідженнях велике значення приділяється пошуку «природного економічного балансу, що визначає вплив активів на продуктивність праці» [2]. Інтерес представляє вивчення взаємозв'язку і взаємозалежності між збільшенням забезпеченості основними засобами, з одного боку, і продуктивністю праці з іншого боку. Крім цього, також становить інтерес вивчення оптимального співвідношення між витратами на капітал і витратами на трудові ресурси. Так, Ганна Йонкіш-Закни (Jonkisz-Zasnu, Anna) (2016) за підсумками емпірико-статистичного аналізу економічних даних Швейцарії, США, Німеччини, Японії, Великобританії, Чехії, Китаю, Польщі та України, робить такі висновки: «праця в економіці, насиченою основними засобами, є високопродуктивною; в високорозвинених країнах, які мають високу продуктивність праці, частка основних засобів збільшується і становить близько 70%, в той час як частка витрат на робочу силу знижується приблизно до 30%» [2]. Також необхідним елементом аналізу основних засобів є встановлення взаємозв'язку між забезпеченістю підприємства основними засобами та ефективністю їх використання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Фондовіддача є базовим показником, що характеризує оборотність оборотних коштів, інтенсивність і ефективність їх використання. Поряд з іншими індикаторами, інформація про рівень і динаміку фондівіддачі дозволяє акціонерам, інвесторам, кредиторам, іншим зацікавленим особам оцінити рівень ділової активності підприємства. Існують різні підходи до конструювання формули фондівіддачі. При виборі знаменника формули фондівіддачі необхідно враховувати цілі аналізу. Фінансовий моніторинг та оцінювання ефективності інвестицій в фіксований капітал доцільно проводити за формулою фондівіддачі, в знаменнику якої – залишкова вартість основних засобів. Якщо ж аналіз проводиться в інтересах подальшого прийняття технічних і техніко-економічних управлінських рішень, то доцільніше використовувати формулу фондівіддачі, в знаменнику якої – первісна вартість основних засобів.

Різниця між фондівіддачею за первісною і фондівіддачею за залишковою вартістю основних засобів, як правило, значно більше різниці між їх темпами росту (приросту). При діагностиці динаміки і тенденцій зміни фондівіддачі, вибір в якості знаменника формули первісної чи залишкової вартості основних засобів, очевидно, не робить істотного впливу на результати аналізу.

Проблемними моментами при оцінці рівня фондівіддачі є врахування галузевої специфіки, методу амортизації, впливу реінвестування. Нормативні значення коефіцієнта фондівіддачі відсутні, оскільки цей показник дуже сильно розрізняється залежно від специфіки виробничого процесу та галузевої належності підприємства. Щоб мати уявлення про ступінь успішності менеджменту основного капіталу на підприємстві, доцільно порівнювати рівень і тенденцію зміни фондівіддачі з середньогалузевими значеннями.

Наукова новизна. Результати дослідження сприяють усуненню можливих протиріч між цілями аналізу і обраною методикою моніторингу оборотності фіксованого капіталу. Удосконалено похід до вибору способу

розрахунку і оцінки фондівіддачі оборотності фіксованого капіталу з урахуванням цілей аналізу і галузевої специфіки підприємства.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані в аналітичній і управлінській роботі при обґрунтуванні і прийнятті управлінських рішень щодо основного капіталу підприємства.

Подальші перспективи дослідження можуть бути пов'язані з проведенням емпіричних спостережень, спрямованих на уточнення впливу методики розрахунку фондівіддачі на результати аналізу.

Література.

1. Сикетина Н. Г. Обеспечение эффективности производственно-коммерческой деятельности предприятия в рыночных условиях / Н. Г. Сикетина // Современная экономика: проблемы и решения. – 2014. – № 4 (52). – С. 128-138. Режим доступа: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/28023>
2. Jonkisz-Zacny, Anna Growth of fixed assets in the economy vs. labour productivity // *Studia Ekonomiczne*. – 2016. – Т. 276. – С. 95-106. Режим доступа: <http://www.sbc.org.pl/Content/248144/08.pdf>
3. Брік С. В. Особливості обліку необоротних активів після 1 січня 2015 року / С.В.Брік, Н.Ю. Мардус, О. О. Фальченко // Проблеми економіки = The Problems of Economy. – 2015. – № 3. – С. 252-257. Режим доступа: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/18583>
4. Сологуб, О. П. Удосконалення методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності персоналу промислового підприємства [Електронний ресурс] / О.П. Сологуб, А. В. Никоненко // Економіка. Управління. Інновації. – 2016. - № 2 (17). – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_2_27
5. Дорогань Л.О., Кончаковський Є.О., Живогляд Ю.О., Оцінка ефективності використання основних засобів в аграрному секторі / Л. О. Дорогань, Є. О. Кончаковський, Ю. О. Живогляд // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. – 2012. – Вип. 4. – Т.1. – С. 101-105. Режим доступа: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/101.pdf>
6. Sneidere R., Kavale L. The analysis of theoretical approaches for calculating turnover ratios // *DIEM: Dubrovnik International Economic Meeting*. – Sveučilište u Dubrovniku, 2013. – Т. 1. – №. 1. Режим доступа: <https://hrcak.srce.hr/file/237939>
7. Faruk H., Habib A. Performance evaluation and ratio analysis of Pharmaceutical Company in Bangladesh // Master's thesis in international Business 15 ECTS Department of Economic and Informatics University West Spring term. – 2010. Режим доступа: <http://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:323754/FULLTEXT01.pdf>
8. Фінансова звітність ПрАТ «Дністер». Режим доступа: <https://dnister-hotel.phnr.com/for-stakeholders>
9. Фінансова звітність ПрАТ «Харківтурист». Режим доступа: <http://www.kharkivturist.nr-avers.com.ua>
10. Фінансова звітність ПрАТ «Готель Дніпро». Режим доступа: <http://dnipro.comreg.com.ua>
11. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання» Державної Служби Статистики України. 2016. Режим доступа: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/11/zb_dsg2016pdf.zip
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами). Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
13. IAS 16 Property, Plant and Equipment. Режим доступа: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-16-property-plant-and-equipment>

References.

1. Siketina, N. H. (2014), "Maintenance of efficiency of industrial-commercial activity of the enterprise in market conditions", *Sovremennaya ehkonomika: problemy i resheniya*, Vol.4(52), pp. 128-138. Available online at: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/28023>
2. Jonkisz-Zacny, Anna (2016). "Growth of fixed assets in the economy vs. labour productivity", *Studia Ekonomiczne*, Vol.276, pp. 95-106. Available online at: <http://www.sbc.org.pl/Content/248144/08.pdf>
3. Brik, S. V., Mardus, N. Yu. and Falchenko, O. O. (2015), "Features of accounting for non-current assets after January 1, 2015", *The Problems of Economy*, Vol. 3, pp. 252-257. Available online at: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/18583>
4. Solohub, O. P., and Nykonenko, A. V. (2016), "Improvement of methodological approaches to the assessment of the competitiveness of industrial enterprises personnel", *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii. Seriya: Ekonomichni nauky*, Vol. 2(17), Available online at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_2_27
5. Dorohan L. O., Konchakovskiy Ye.O. and Zhyvohliad Yu.O. (2012), "Estimation of the efficiency of the use of fixed assets in the agricultural sector", *Scientific works of the Poltava State Agrarian Academy. Series: Economic Sciences*, Vol. 4, No. 1, pp. 101-105. Available online at: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/101.pdf>
6. Sneidere, R., & Kavale, L. (2013, September). "The analysis of theoretical approaches for calculating turnover ratios", *DIEM: Dubrovnik International Economic Meeting – Sveučilište u Dubrovniku*, Vol. 1, No. 1. Available online at: <https://hrcak.srce.hr/file/237939>
7. Faruk H., Habib A. (2010), "Performance evaluation and ratio analysis of Pharmaceutical Company in Bangladesh", *Master's thesis in international Business 15 ECTS Department of Economic and Informatics University West Spring term*. Available online at: <http://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:323754/FULLTEXT01.pdf>
8. Financial statements of PJSC, Available online at: <https://dnister-hotel.phnr.com/for-stakeholders>

9. Financial Statements of PJSC "KharkovTourist", Available online at: <http://www.kharkivtourist.nr-avers.com.ua>
10. Financial reports of PJSC "Hotel Dnipro", Available online at: <http://dnipro.comreg.com.ua>
11. Statistical collection "Activities of Business Entities" of the State Statistics Service of Ukraine (2016), Available online at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/11/zb_dsg2016pdf.zip
12. Ministry of Finance of Ukraine (27.04.2000), "National Accounting Standard (Standard) 7 "Property, Plant and Equipment", Available online at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
13. IAS 16 Property, Plant and Equipment. Available online at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-16-property-plant-and-equipment>

Стаття надійшла до редакції 03.05.2018 р.